

B.A. (Part-I) (Semester-II) Examination

PALI AND PRAKRIT

(Compulsory)

(Modern Indian Language)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :— Write answers in the medium offered.

सूचना :— स्वीकृत माध्यमातून उत्तरे लिहा.

सूचना :— उत्तर स्वीकृत माध्यम में लिखिए।

1. (A) Translate any one :—

कोणत्याही एका उताऱ्याचे भाषांतर करा :—

किसी एक का अनुवाद कीजिए :—

अतीते वाराणसियं ब्रह्मदत्ते रज्जं कारेन्ते बोधिसत्तो सेट्टिकुले निब्बत्तित्वा वयपत्तो पितु अच्चयेन सेट्टिष्ठानं पापुणि । सो एक-दिवसं निवेसना निकलमित्वा राजपट्टानं अगमासि । अथस्स सस्सू धीतरं पस्सिस्सामीति' त गेहं अगमासि । सा थोकं बधिरधातुका होति । सा धीतरा सद्धि मुतभोजना भत्तसम्मदं विनोदयमाना धीतरं पुच्छि । किं अम्म भत्ता ते संमोदमानो पियसंवासं वसती' ति ।

अम्म, किं कथेथ, यदिसो तुम्हाकं जामाता सीलेन चेव आचार सम्पदाय च तादिसो पब्बजितोपि दुल्लभो' ति । उपासिका धीतुवचनं साधुकं असल्लकखेत्वा 'पब्बजितो' ति पदमेव गहेत्वा, 'अम्म, कस्मा ते भत्ता पब्बजितो' ति महासदं अकासि ।

OR/किंवा/अथवा

अथेको मिगलुट्ठको अरज्जे चरन्तो पानीय तित्थे बोधिसत्तस्स पदवलज्ज दिस्वा लोहनिगलसदिसं बद्धमयं पासं ओड्डत्वा अगमासि । बोधिसत्तो पानीयं पातुं आगतो पठमयामे येव पासे बज्झित्वा बद्धराव रवि । तस्स तेन सद्देन रुक्खगगतो सत्तपत्तो उदकतो च कच्छपो आगन्त्वा "किन्नु खो कातब्बा ? ति मन्तयिसुं । अथ सत्तपत्तो कच्छपं आमन्तेत्वा 'सम्म । तव दन्ता अत्थि, त्वं इमं पासं छिन्द, अहं गन्त्वा यथा सो नागच्छति तथा करिस्सामि । एवं अम्हेहि द्विहि पि कतपरक्कमेन सहायो नो जीवितं लभिस्सती' ति इममत्थं पकासेन्तो पठमं गाथामाह-इड्धा वद्धमय पासं छिन्द दन्तेहि कच्छप । अहं तथा करिस्सामि यथा नेहति लुट्ठका' ति । कच्छपो चम्मवत्त खादितुं आरब्धि ।

सत्तपत्तो लुट्ठकस्स वसनगामं गतो । लुट्ठो पंच्युसकाले येव सत्ति' गहेत्वा निक्खमिं । सकुणो तस्स निक्खमनभावं जत्वा वस्सित्वा पक्खे पहट्ठो' ति पुरद्वारेन निक्खमन्तं मुखे पहरी । लुट्ठो कालकाणिस कुणेम्हि पहट्ठोति निवत्तित्वा थोकं सयित्वा पुन सत्तिं गहेत्वा उद्वासि ।

8

(B) Write the summary of 'सिलविमंसन'.

सिलविमंसन जातकाचा सारांश लिहा.

सिलविमंसन जातक का सारांश लिखिए।

OR/किंवा/अथवा

Write the importance of 'जातक' in Pali Literature.

पाली साहित्यामध्ये 'जातक' या ग्रंथाचे महत्त्व लिहा.

पाली साहित्य में 'जातक' ग्रंथ का महत्त्व लिखिए।

8

2. (A) Translate any one :

कोणत्याही एकाचे भाषांतर करा :

किसी एक का अनुवाद कीजिये .

पणातिपाता वेरमणी - सिक्खापद समादियामि ।

अदिन्नादाना वेरमणी - सिक्खापद समादियामि ।

अब्रह्मचरिया वेरमणी - सिक्खापद समादियामि ।

मुसावादा वेरमणी - सिक्खापद समादियामि ।

सुरा-मेरय-मज्ज-पमादह्वना वेरमणी - सिक्खापद समादियामि ।

विकालभोजना वेरमणी - सिक्खापद समादियामि ।

नच्च-गीत-वादित विसूकदस्सना वेरमणी - सिक्खापद समादियामि ।

माला-गन्ध-विलेपन-धारण गण्डन विभूसन ड्राना वेरमणी - सिक्खापद समादियामि ।

उच्चासयन-महासयना वेरमणी - सिक्खापद समादियामि ।

जातरूप-रजत-पटिगहणा वेरमणी - सिक्खापद समादियामि ।

OR/किंवा/अथवा

नमो तस्स भगवतो अरइतो सम्मासंबुद्धस्स

बुद्धं सरणं गच्छामि ।

धम्मं सरणं गच्छामि ।

संघं सरणं गच्छामि ।

दुतियं पि बुद्धं सरणं गच्छामि ।

दुतियं पि धम्मं सरणं गच्छामि ।

दुतियं पि संघं सरणं गच्छामि ।

ततियं पि बुद्धं सरणं गच्छामि ।

ततियं पि धम्मं सरणं गच्छामि ।

ततियं पि संघं सरणं गच्छामि ।

8

(B) Write on 'सरणत्तय'.

'सरणत्तय' वर सविस्तर लिहा.

सरणत्तय पर लिखिए ।

OR/किंवा/अथवा

Write the summary of 'दससिक्खापद'.

'दससिक्खापद' चा सारांश लिहा.

'दससिक्खापद' का सारांश लिखिए ।

8

3. (A) Translate any **two** of the following Gathas :

खालीलपैकी कोणत्याही दोन गाथांचे भाषांतर करा :

निम्नलिखित में से किन्हीं दो गाथाओं का अनुवाद कीजिए :

- (i) उभयेनेव सम्पन्नो, राहुलभदो ति मं विदू
यं चम्हि पुत्तो बुद्धस्स, यं च धम्मेषु चकसुमा।
- (ii) जिगुच्छित्तो मनुस्सानं, परिभूतो च वम्भितो।
नीचं मनं करित्वान वन्दिस्सं बहुकं जनं।
- (iii) कल्याणमित्ता मुनिना, लोक आदिस्सं वणिता।
कल्याणमित्ते भजमानो, अपि बालो पण्डितो अस्स।
- (iv) कस्स ब्राह्मण त्वं भीतो, सदा उदकमोतरि।
बेधमानेहि गतेहि सीतं बेदयसे भुसं ?

8

(B) Write the importance of 'थेरीगाथा' in Pali Literature.

पाली साहित्यात 'थेरीगाथा' या ग्रंथाचे महत्त्व लिहा.

पाली साहित्य में 'थेरीगाथा ग्रंथ' का महत्त्व लिखिए।

OR/किंवा/अथवा

What is the moral message from "सुनित थेर" ?

"सुनित थेर" मधून काय संदेश मिळतो ?

"सुनित थेर" में से कौनसा संदेश मिलता है ?

8

4. Write notes on any **two** :

कोणतेही दोन वर टिपणे लिहा (सविस्तर लिहा) :

कोई दो पर टिप्पणियां लिखिये (सविस्तर लिहा) :

- (i) अरियो अट्ठागिको मग्गो
- (ii) थेरीगाथा
- (iii) जातक
- (iv) पारमिता
- (v) चत्तारि अरिय सच्चानि
- (vi) बोधिसत्त्व।

16

5. वस्तुनिष्ठ प्रश्न सोडवा (कोणतेही 8) :

- (i) जातक हा ग्रंथ _____ या निकायामधील आहे.
 - (अ) दिघनिकाय
 - (ब) खुद्दकनिकाय
 - (क) संयुक्त्तनिकाय
 - (ड) मज्झिमनिकाय
- (ii) थेरीगाथा हा ग्रंथ _____ स्वरूपाचा आहे.
 - (अ) गद्यमय
 - (ब) पद्यमय
 - (क) गद्यपद्यमिश्रित
 - (ड) यापैकी नाही

(iii) किसागौतमी या कवितेत एकूण _____

गाथा आहेत

(अ) 11

(ब) 15

(क) 18

(ड) 20

(iv) खुदकनिकाय ग्रंथातील थेरगाथा हा ग्रंथ _____ क्रमांकाचा आहे.

(अ) पाचवा

(ब) नववा

(क) आठवा

(ड) सातवा

(v) राहूल थेर यामध्ये एकूण _____ गाथा आहे.

(अ) 3

(ब) 4

(क) 5

(ड) 7

(vi) सिलविमंसन जातक _____ या ग्रंथातील आहे

(अ) धम्मपद

(ब) सुत्तनिपात

(क) चरियापिटक

(ड) जातक

(vii) तिपिटक हे बुद्धवचन आहे ते _____ या भाषेमध्ये आहे.

(अ) हिन्दी

(ब) इंग्रजी

(क) पाली

(ड) मराठी

(viii) पाली भाषेचे मुळ नाव _____ आहे.

(अ) मागधी

(ब) सिंहली

(क) संस्कृत

(ड) यापैकी नाही

(ix) थेरीगाथा या ग्रंथामध्ये एकूण _____ थेरीच्या गाथा आहे

(अ) 70

(ब) 73

(क) 71

(ड) 90

(x) थेरीगाथा म्हणजे थेरीच्या अर्थात अर्हत भिक्खूनीच्या वचनाचा _____

(अ) गाथासंग्रह

(ब) स्वकथनाचा संग्रह

(क) भिक्खुजीवनाचा

(ड) यापैकी नाही

(xi) पुणिका थेरी _____ या ग्रंथातील आहे.

(अ) थेरीगाथा

(ब) धम्मपद

(क) जातक

(ड) अंगुत्तरनिकाय

(xii) कुरुंगमिगजातक हे या _____ ग्रंथातील आहे.

(अ) चरियापिटक

(ब) जातक

(क) धम्मपद

(ड) सुत्तनिपात